

Ο πάπας Ιννοκέντιος Γ΄ δεν είχε πρόβλημα να δεχτεί το αίτημα του βασιλιά της Αγγλίας, Ιωάννη Ακτήμονα. Ήταν το 1199, ελάχιστο καιρό αφότου ο Ιωάννης είχε ανέβει στον θρόνο, αλλ' ο πάπας τον ήξερε από πιο παλιά: Όταν, μαζί με τη μητέρα του, Ελεονόρα, διοικούσε την Αγγλία ως αντιβασιλιάς. Τότε, έκανε ό,τι μπορούσε για να μη μαζευτούν τα λύτρα που του ζητούσαν για να ελευθερωθεί ο αιχμάλωτος αδερφός του και βασιλιάς, Ριχάρδος ο Λεοντόκαρδος. Οι απεσταλμένοι ζητούσαν από τον πάπα, να δοθεί η άδεια στον βασιλιά, να χωρίσει τη γυναίκα του, Ισαβέλλα του Γκλόσεστερ. Συγκατατέθηκε.

Πριν καλά καλά να βγει το διαζυγίο του με την Ισαβέλλα του Γκλόστερ, ο Ιωάννης παντρεύτηκε την Ισαβέλλα της Αγκουλέμης. Η πράξη του θεωρήθηκε προσβολή για τους ευγενείς της Αγγλίας, αφού ο βασιλιάς χώρισε μια συμπατριώτισσά τους για να πάρει μια Γαλλίδα. Θεωρήθηκε προσβολή και για τους ευγενείς της Γαλλίας, μια και η Ισαβέλλα τους ήταν ήδη αρραβωνιασμένη με τον κόμη Λουζινιάν. Αγγλοι και Γάλλοι ευγενείς έσπευσαν στον βασιλιά της Γαλλίας, Φίλιππο Β΄ Αύγουστο, και του ζήτησαν να αποδώσει δικαιοσύνη. Ως βασιλιάς, ο Ιωάννης ήταν και δούκας της Νορμανδίας. Κατά τον φεουδαρχικό νόμο, ως δούκας γαλλικού εδάφους, ο Ιωάννης ήταν υποτελής του βασιλιά της Γαλλίας. Κάνοντας χρήση αυτού του νόμου, ο βασιλιάς Φίλιππος διέταξε τον Ιωάννη να παρουσιαστεί μπροστά του και να απολογηθεί. Ο Ιωάννης αρνήθηκε...

Ο Φίλιππος ανακοίνωσε πως οι αγγλικές κτήσεις στη Γαλλία κατάσχονται και αποδίδονται στον Αρθούρο, ανιψιό του Ιωάννη. Ο Αρθούρος πήρε την ανακοίνωση στα σοβαρά, διακήρυξε πως διεκδικεί το θρόνο της Αγγλίας κι εκστράτευσε στο Μιραμπό για να καταλάβει την επαρχία. Εκεί όμως ζούσε η γιαγιά του, Ελεονόρα, άλλοτε βασίλισσα της Αγγλίας. Αν και ογδόντα χρόνων, η Ελεονόρα μπήκε επικεφαλής των δικών της και πήγε να πολεμήσει τον εγγονό της. Κατέφθασε και ο Ιωάννης με τα αγγλικά στρατεύματα, ο Αρθούρος βρέθηκε στη μέση, νικήθηκε κι αιχμαλωτίστηκε. Για να ξεμπερδεύει μαζί του, ο Ιωάννης τον εκτέλεσε κι έφυγε για το μήνα του μέλιτος με την καλή του...

Για τον Φίλιππο ήταν η μεγάλη ευκαιρία: Μπήκε στις ευρωπαϊκές επαρχίες της Αγγλίας και πήρε Νορμανδία, Μεν, Ανζού και Τουρέν. Στερημένος από τους πόρους των επαρχιών αυτών, ο Ιωάννης πολλαπλασίασε τους φόρους που πλήρωναν οι Αγγλοι, δημιουργώντας νέες δυσάρεσκες ανάμεσα στους ευγενείς που αναζητούσαν ευκαιρία να απαλλαγούν. Όταν, στα 1205, πέθανε ο αρχιεπίσκοπος Γουόλτερ, ο Ιωάννης έπεισε τους ιεράρχες να εκλέξουν στη θέση του τον Ιωάννη Γκρε. Οι εκπρόσωποι των μοναστηριών αντέδρασαν κι εκλέξαν αρχιεπίσκοπο τον Ρέτζιναλ. Γκρε και Ρέτζιναλ έσπευσαν στον πάπα για επικύρωση. Ο Ιννοκέντιος τους αγνόησε και προτίμησε τον Στέφανο Λάνγκτον, ιερωμένο που ζούσε στο Παρίσι τα τελευταία 25 χρόνια. Παρά τις διαμαρτυρίες του βασιλιά Ιωάννη, ο πάπας έχρησε τον εκλεκτό του αρχιεπίσκοπο του Καρντέμπουρι. Ήταν το 1207 μ.Χ.

Ο Ιωάννης Ακτήμων απαγόρευσε στον Στέφανο Λάνγκτον να πατήσει το πόδι του στην Αγγλία και ειδοποίησε τον πάπα πως θα κάψει τα μοναστήρια, αν του επέβαλλε αντίποινα. Ο Ιννοκέντιος, όμως, θύμωσε και, το 1208, εφάρμοσε το *interdictum*, δηλαδή την απαγόρευση όλων των ιεροτελεστιών. Οι εκκλησίες έκλεισαν σε ολόκληρη την Αγγλία κι ο Ιωάννης απάντησε δημεύοντας τις περιουσίες των επισκοπών και των μοναστηριών της. Τις μοίρασε στους λαϊκούς κι άφησε μερικούς ιεράρχες να πεθάνουν από την πείνα. Για να βρει κι άλλα χρήματα, ξεκίνησε διωγμούς εναντίον των πλούσιων εβραίων, κατάσχοντας τις περιουσίες τους, κι έβαλε νέους φόρους στους ευγενείς και στους αγρότες. Παράλληλα, άρχισε να απατά φανερά και τη δεύτερη γυναίκα του, χωρίς να λογαριάζει κανέναν. Στα 1213, ο πάπας Ιννοκέντιος τον καθαίρεσε κι αποδέσμευσε τους υπηκόους του από τον όρκο πίστης στον βασιλιά. Στην ευρωπαϊκή ακτή, ο Φίλιππος Αύγουστος της Γαλλίας μάζεψε στρατό κι έφτασε στη Μάγχη. Ο Ιωάννης κάλεσε τους ευγενείς να πολεμήσουν. Του αρνήθηκαν.

Μπροστά στη νέα κατάσταση, ο Ιωάννης ήρθε σε συμφωνία με τον πάπα. Δέχτηκε τον Στέφανο Λάνγκτον για αρχιεπίσκοπο, υποσχέθηκε να επιστρέψει την εκκλησιαστική περιουσία και χάρισε στον Ιννοκέντιο ολόκληρη την Αγγλία! Ο πάπας του την επέστρεψε μετά από πέντε ημέρες, διορίζοντάς τον βασιλιά της!

Αφού με ζηλευτή διπλωματικότητα, ο Ιωάννης κατάφερε να φτιάξει τις σχέσεις του με τον πάπα που, έτσι κι αλλιώς, δε συμπαθούσε τον βασιλιά της Γαλλίας, πέρασε τη Μάγχη και συγκρούστηκε με τον Φίλιππο αλλά νικήθηκε καθώς οι αριστοκράτες και τα στρατεύματά τους δεν τον ακολούθησαν. Γύρισε στην Αγγλία αποφασισμένος να ξεκαθαρίσει την κατάσταση με τους βαρόνους. Οι ευγενείς του έστειλαν μια επιτροπή και του ζήτησαν να εφαρμόσει το νόμο. Η απάντησή του δεν τους έπεισε. Μάζεψαν στρατό και βάδισαν εναντίον του. Ο Ιωάννης με τους δικούς του βγήκε να τους αντιμετωπίσει. Οι αντίπαλοι συναντήθηκαν στο Ρένιμεντ, πάνω στον ποταμό Τάμεση, κοντά στο Ουίνσδορ.

Βλέποντας ο Ιωάννης πως οι αριστοκράτες είχαν περισσότερο στρατό και θα τον νικούσαν, τους κάλεσε να κουβεντιάσουν. Του ζήτησαν να υπογράψει ένα χαρτί και να ορκιστεί πως θα τιμήσει την υπογραφή του. Ο βασιλιάς δεν είχε καμία δυσκολία με τους όρκους. Έβαλε την υπογραφή του στο χαρτί που ονομάστηκε Magna Carta (Μεγάλη Χάρτα) και παραμένει ακόμα και σήμερα το πιο σπουδαίο έγγραφο της Αγγλίας.

Περιλαμβάνει 63 άρθρα που θεσπίζουν τους κανόνες της λειτουργίας του πολιτεύματος στην Αγγλία. Είναι ένα σύνταγμα, όπως θα το λέγαμε σήμερα, το πρώτο, αφότου πέθανε η

αρχαία αθηναϊκή δημοκρατία. Στους όρους του, περιλαμβάνονται διατάξεις που προβλέπουν ότι η εκκλησία είναι ελεύθερη και απαραβίαστη, ότι κανένας δεν μπορεί να συλληφθεί αν δεν υπάρχει δικαστική απόφαση, ότι το εμπόριο θα ασκείται ελεύθερα και ότι οι φόροι θα αποφασίζονται από ένα γενικό συμβούλιο ευγενών και ιεραρχών. Το συμβούλιο αυτό είναι που εξελίχθηκε αργότερα στη βουλή των λόρδων. Ήταν 15 Ιουνίου του 1215.

Από την επομένη κιόλας μέρα, ο Ιωάννης αρνήθηκε τα πάντα. Είπε πως του το απαγόρευσε ο πάπας, με τον οποίο είχε προσυνηνοηθεί. Ο ίδιος ο πάπας έστειλε ένα διάταγμα που απαγόρευε την εφαρμογή των όρων της Μάγκνα Κάρτα. Ο αρχιεπίσκοπος του Καντέρμπουρι, Στέφανος Λάνγκστον, αρνήθηκε να το δημοσιεύσει, ξεχνώντας πως όφειλε τη θέση του στον Ιννοκέντιο. Οι λεγάτοι του πάπα τον έδιωξαν. Οι ευγενείς κάλεσαν τον γιο του βασιλιά της Γαλλίας, Λουδοβίκο, να τους βοηθήσει. Ο Ιωάννης πήρε με το μέρος του τον λαό, εκτός από τους εμπόρους του Λονδίνου. Στις μάχες που ακολούθησαν, ο Ιωάννης τσάκισε και τους ευγενείς και τους συμμάχους τους. Πέθανε, όμως, στις 19 Οκτωβρίου 1216, από δυσεντερία. Την ίδια χρονιά, πέθανε κι ο φίλος του Ιννοκέντιος, ο πάπας της Ρώμης.

Ο γιος του Ιωάννη ήταν μόλις έξι χρόνων, όταν ανέβηκε στον θρόνο. Όσπου να μεγαλώσει, η Μάγκνα Κάρτα είχε καθιερωθεί. Αυτό, όμως, δε γλίτωσε τους ευγενείς από τους φόρους. Ο νέος βασιλιάς, με την άδεια του πάπα που έπαιρνε 10% από τις εισπράξεις, τους φορολογούσε άγρια, κάθε φορά με την υπόσχεση πως θα είναι η τελευταία.

(protagon.gr, 15.6.2015)